

Mladá veda

Young Science

Špeciálne vydanie

Mladá veda

Young Science

MEDZINÁRODNÝ VEDECKÝ ČASOPIS MLADÁ VEDA / YOUNG SCIENCE

Číslo 4, ročník 11., špeciálne číslo vydané v decembri 2023

ISSN 1339-3189, EV 167/23/EPP

Kontakt: info@mladaveda.sk, tel.: +421 908 546 716, www.mladaveda.sk

Fotografia na obálke: Tržnica. © Branislav A. Švorc, foto.branisko.at

REDAKČNÁ RADA

doc. Ing. Peter Adamišín, PhD. (Katedra environmentálneho manažmentu, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Dr. Pavel Chromý, PhD. (Katedra sociálnej geografie a regionálneho rozvoje, Univerzita Karlova, Praha)

Mgr. Jakub Köry, PhD. (School of Mathematics & Statistics, University of Glasgow, Glasgow)

prof. Dr. Paul Robert Magocsi (Chair of Ukrainian Studies, University of Toronto; Royal Society of Canada)

Ing. Lucia Mikušová, PhD. (Ústav biochémie, výživy a ochrany zdravia, Slovenská technická univerzita, Bratislava)

doc. Ing. Peter Skok, CSc. (Ekomos s. r. o., Prešov)

prof. Ing. Róbert Štefko, Ph.D. (Katedra marketingu a medzinárodného obchodu, Prešovská univerzita, Prešov)

prof. PhDr. Peter Švorc, CSc., predseda (Inštitút histórie, Prešovská univerzita, Prešov)

doc. Ing. Petr Tománek, CSc. (Katedra veřejné ekonomiky, Vysoká škola báňská - Technická univerzita, Ostrava)

Mgr. Michal Garaj, PhD. (Katedra politických vied, Univerzita sv. Cyrila a Metoda, Trnava)

REDAKCIA

Mgr. Branislav A. Švorc, PhD., šéfredaktor (Vydavateľstvo UNIVERSUM, Prešov)

Mgr. Martin Hajduk, PhD. (Banícke múzeum, Rožňava)

PhDr. Magdaléna Keresztesová, PhD. (Fakulta stredoeurópskych štúdií UKF, Nitra)

RNDr. Richard Nikischer, Ph.D. (Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, Praha)

PhDr. Veronika Trstianska, PhD. (Ústav stredoeurópskych jazykov a kultúr FSS UKF, Nitra)

Mgr. Veronika Zuskáčová (Geografický ústav, Masarykova univerzita, Brno)

VYDAVATEĽ

Vydavateľstvo UNIVERSUM, spol. s r. o.

www.universum-eu.sk

Javorinská 26, 080 01 Prešov

Slovenská republika

Predslov k špeciálnemu číslu

Špeciálne číslo časopisu Mladá veda prezentuje vybrané výsledky výskumu, ktorý realizoval tím odborníkov z Ekonomickej fakulty UMB v Banskej Bystrici v rámci projektu VEGA 1/0366/21 "Závislé podnikanie na Slovensku - reflexia, meranie a perspektívy".

Projekt sa venoval analýze ekonomických a mimoekonomických (právných, sociologických a etických) aspektov závislého podnikania, identifikácii kľúčových kritérií pre vymedzenie tohto typu podnikania a spracovaniu metodiky merania a evidencie závislého podnikania na Slovensku. Hlavným cieľom projektu bolo na základe analýzy determinantov podnikania identifikovať skupinu ekonomicky závislých podnikateľov na Slovensku, navrhnúť kritériá, na základe ktorých bude možné identifikovať (a následne evidovať) ekonomicky závislých podnikateľov a vymedziť oblasti, v rámci ktorých je potrebná zmena legislatívy za účelom sociálnej ochrany a zlepšenia postavenia ekonomicky závislých podnikateľov na Slovensku.

Jedným z parciálnych cieľov projektu bolo uskutočniť primárny výskum zameraný na zistenie rozsahu závislého podnikania na Slovensku, faktorov ovplyvňujúcich rozhodnutie jednotlivcov uskutočňovať závislé podnikanie, bariér závislého podnikania, postojov samotných podnikateľov k ich statusu, ako aj dopadov ekonomických výkyvov/kríz na takýto druh podnikania.

Zaradené výstupy ponúkajú analýzu teoretických východísk problematiky závislého podnikania domácich a zahraničných expertov, komparáciu kvantitatívnych (najmä spôsob merania, evidencia a štatistické vykazovanie) a kvalitatívnych aspektov (najmä spoločenský status, daňové a odvodové zaťaženie, sociálna ochrana) závislého podnikania vo vybraných štátoch Európskej únie a zároveň prinášajú spracované a interpretované vybrané výsledky uskutočneného originálneho empirického prieskumu v prostredí slovenských podnikateľov.

Riešiteľský projektový tím

ÚČINNOSŤ NÁSTROJOV POLITIKY ZAMESTNANOSTI V KRAJINÁCH EÚ

EFFECTIVENESS OF EMPLOYMENT POLICY INSTRUMENTS IN EU COUNTRIES

Alexandra Pančíková ¹

Autorka je absolventkou doktorandského štúdia programu Financie na Ekonomickej fakulte Univerzity Mateja Bela v Banskej Bystrici. Vo svojom výskume sa zaoberá verejnou podporou aktívnych nástrojov politiky zamestnanosti.

The author is a graduate of the PhD programme in Finance at the Faculty of Economics, Matej Bel University in Banská Bystrica. Her research deals with public support for active employment policy instruments.

Abstract

Although there is a consensus on the need for an active employment policy, there are still differences in what tools should be used to achieve employment policy objectives. The aim of the study is to examine whether the instruments of active employment policy in individual EU countries have been effectively set up, as there is a clear difference in the allocation of public expenditure to their provision. The results suggest that countries such as Austria, Sweden and Germany are examples of the right policy setting (from the allocation of funds to their evaluation). If we evaluate the position of Slovakia, according to the results of the studies, we can say that the most effective tools are in the field of education and therefore the volume of their funding should increase. Instruments from section 4, where Slovakia has the most funds, are evaluated effectively, but in the short term, so we recommend reassessing the 51.80 % stake in this section. The least effective instruments are from section 6, where Slovakia also invests the lowest volume.

Key words: active employment policy instruments, allocation of expenditure to active instruments, literature review

Abstrakt

Aj keď existuje konsenzus o potrebe aktívnej politiky zamestnanosti, stále existujú rozdiely v tom, aké nástroje by sa mali použiť na dosiahnutie cieľov politiky zamestnanosti. Cieľom štúdie je preskúmať, či nástroje aktívnej politiky zamestnanosti v jednotlivých krajinách EÚ boli účinne nastavené, keďže existuje zjavná rozdielnosť alokácie verejných výdavkov do oblastí ich zabezpečovania. Výsledky naznačujú, že príkladom správneho nastavenia politík (od alokovania finančných prostriedkov až po ich hodnotenie) sú krajiny ako Rakúsko, Švédsko a

¹ Adresa pracoviska: Ing. Alexandra Pančíková, PhD., Univerzita Mateja Bela v Banskej Bystrici, Národná 12, 974 01 Banská Bystrica
E-mail: alexandra.pancikova@umb.sk

Nemecko. Ak hodnotíme pozíciu Slovenska, podľa uvedených výsledkov realizovaných štúdií môžeme tvrdiť, že najúčinnejšie nástroje sú v oblasti vzdelávania, a preto by sa mal navýšiť objem ich finančných prostriedkov. Nástroje zo sekcie 4, kde má Slovensko najviac finančných prostriedkov, sú hodnotené ako účinné, ale z krátkodobého hľadiska, a tak odporúčame prehodnotiť 51,80 % podiel do tejto sekcie. Najmenej účinné nástroje sú zo sekcie 6, kde vkladá Slovensko aj najnižší objem.

Kľúčové slová: nástroje aktívnej politiky zamestnanosti, alokácia výdavkov na aktívne nástroje, prehľad literatúry

Úvod

Keďže pasívna politika zamestnanosti sa začala rozvíjať už v dvadsiatych rokoch minulého storočia a jej zámer je zásadný, ťažisko politiky sa začalo presúvať k jej aktívnym zložkám. Už v Bielej knihe v roku 1993 sa zdôrazňoval význam aktívnych opatrení v oblasti zamestnanosti a Samit v Luxemburgu schválil prvý súbor usmernení, ktorého cieľom bol prechod k aktívnejšiemu a preventívnejšiemu prístupu. Aktívna politika zamestnanosti sa stala flexibilnejším nástrojom podpory z verejných zdrojov, pričom Európska komisia v boji proti pretrvávajúcej nezamestnanosti odporúča krajinám EÚ alokovať svoje zdroje prioritne do aktívnych nástrojov podpory zamestnanosti.

Cieľom state je preskúmať, či nástroje aktívnej politiky zamestnanosti v jednotlivých krajinách EÚ využitím LMP databázy² boli účinne nastavené, keďže existuje zjavná rozdielnosť alokácie verejných výdavkov do oblasti ich poskytovania podľa konkrétnych programov podpory. Výsledky našich zistení budeme konfrontovať so závermi publikovaných realizovaných akademických štúdií, ktoré poukazujú na pozitívne, prípadne negatívne účinky konkrétnych programov zamestnanosti v krajinách EÚ s detailným skúmaním ich zamerania na Slovensku. Syntézou nami získaných poznatkov môžeme hovoriť o relatívne účinnom, resp. neúčinnom nastavení ich politík v užšom kontexte, keďže abstrahujeme od ďalších faktorov.

Prínos a originalita tejto state spočíva v prepojení detailného pohľadu rozloženia objemu financií do nástrojov aktívnej politiky zamestnanosti v krajinách EU so zisteniami z doteraz realizovaných akademických výskumov, výsledky ktorých sú prezentované vo forme štúdií.

Stať pozostáva z troch častí. Prvou časťou je rešerš literatúry, ktorá zdôrazňuje súčasný stav výskumu v oblasti hodnotenia nástrojov s dôrazom na vývoj hodnotenia programov vzdelávania a kľúčové výsledky autorov štúdií v oblasti účinnosti aktívnych nástrojov politiky zamestnanosti na Slovensku. Metodologická časť je zameraná na postup analyzovania nástrojov skúmaných podľa LMP databázy. Výsledky a diskusia prepájajú získané poznatky o výdavkovej stránke politík zamestnanosti krajín EÚ a zistenia publikovaných štúdií. Diskusia zároveň zovšeobecňuje získané výsledky a predkladá návrhy na ďalší výskum v tejto oblasti.

² Databáza LMP (*Labour Market Policies*) je zdrojom údajov, ktorý spoločne vyvinula Európska komisia, Výbor pre sociálnu ochranu (SPC) a Výbor pre zamestnanosť (EMCO), na monitorovanie pokroku členských štátov EÚ v politike zamestnanosti.

Rešerš literatúry

Väčšina hodnotiacich štúdií (Card a kol., 2018; Escudero, 2018; Card a kol., 2010; Betcherman a kol., 2004; Algan a kol., 2002) sa zameriava na mikroekonomický prístup hodnotenia, ktorý skúma jednotlivcov podľa času, typu programu a cieľovej skupiny. Prístup je cieleň skôr na politiku trhu práce a existuje už veľa dobrých prehľadových štúdií mikroekonomickej literatúry (Kluve (2016); Betcherman a kol., 2014; Card a kol., 2010). Aj keď literatúra o mikroekonomickom hodnotení je mimoriadne cenná pri kvantifikácii toho, čo medzi jednotlivými nástrojmi politiky zamestnanosti funguje a čo nie, nemôžeme ju použiť na identifikáciu makroekonomických účinkov, ktoré majú omnoho širší záber. Makroekonomický prístup v sebe zahŕňa ucelenejší pohľad na aktiváciu nástrojov a jej analyzovaniu často predchádza analyzovanie politiky zamestnanosti napríklad pomocou výdavkov na aktívnu politiku zamestnanosti. Kľúčovou literatúrou v hodnotení verejných výdavkov v oblasti aktívnej politiky zamestnanosti pripisujeme autorom Martin a kol. (2014) a Štefánik a kol. (2014) (autori rozširujú základňu Martina a kol. (2014) o ďalšie skúmané ukazovatele). Skúmanie výdavkov na politiku zamestnanosti podľa LMP databázy sa venovali aj ďalšie štúdie (Havran, 2001); Lechner, Wiehler, 2011; Walter, 2013). Makroekonomický prístup sa väčšinou spolieha na ekonometrickú analýzu medzi krajinami založenú na veľkých súboroch dát. Podľa dokumentu Európskej únie ohľadom techník a metód (*Evalsed Sourcebook*) ide najmä o metódy CBA, Propensity score matching či DiD, ktoré sú najčastejšie aplikované metódy v uvedených štúdiách.

V rámci doteraz uskutočnených štúdií nemožno identifikovať zásadné rozdiely vo výsledkoch opatrení v rámci vyspelých či menej vyspelých krajín. Skôr sa tieto krajiny líšia typmi nástrojov, ktoré vo väčšej miere uplatňujú. Rozdiely sú tiež dané špecifikami jednotlivých krajín, napr. špecifické programy pre migrantov či pre mladých ľudí (reformy jednotlivých krajín zachytáva LABREF databáza³).

Pri skúmaní fungovania nástrojov sme narazili na veľké množstvo štúdií, ktoré hodnotia účinky nástrojov na nezamestnanosť pozitívne (hlavne v oblasti vzdelávania a start-upov). Len úzka skupina štúdií zaznamenáva negatívne účinky. Napríklad štúdia (Borra a kol., 2012) zo Španielska zachytáva negatívne účinky programov vzdelávania z dlhodobého hľadiska (rovnako ako autor Sianesi (2001) zo Švédska, štúdie Bolvig, Jensen, Rosholm (2003) a Rosholm, Skipper (2003)). Weber, Hofer (2003) hovoria o nulových účinkoch vzdelávacích aktivít dlhodobo. Naproti tomu švédska (Larsson, 2003) a nemecká (Fitzenberger, Speckesser (2007)) štúdia nulové až negatívne účinky pripisuje krátkodobým efektom a vzdelávacie programy sú dlhodobo mierne pozitívne. Čiastočne to môže byť spôsobené typom školení a to či školenia sú poskytované firmami (v praxi) alebo sú tieto vzdelávacie aktivity „v triede“. Taktiež dôležitú úlohu zohráva aj rozsah či typ školenia. V štúdií Pisára a kol. (2020), ktorý hodnotil príspevok REPAS+ (rekvalifikačné kurzy) v Banskobystrickom kraji, sledujeme veľmi nízku účinnosť od 0,02 % do 0,08 % (účinnosťou nástroja sa zaoberal aj NKÚ (2018), ktorý analyzoval len vybrané okresy za obdobie 2014 až 1. polrok 2017). Na Slovensku sa

³ Databázu LABREF (*Labour Market Reforms Database*) považujeme za vhodne doplnujúcu databázu k základnej LMP databáze, ktorej cieľom je vytvoriť databázu reformných opatrení, ktoré by viedli k lepšiemu pochopeniu vzťahov medzi inštitúciami na trhu práce a výkonnosťou trh (plní informačnú úlohu).

objavuje niekoľko ďalších štúdií ohľadom vzdelávania. Van Ours (2001); Bořík, Caban, (2013) a Bořík a kol. (2015) zistili pozitívny vplyv školení. Naopak štúdia Tiruneh, Štefánik a kol. (2014) zistila negatívny efekt počas 15 mesiacov (dlhodobu). Z výsledkov môžeme usúdiť, že oblasť vzdelania a tak isto aj stimuly na podporu zamestnanosti (Havran (2011); Barošová a kol. (2012); Lubyová, Štefánik a kol. (2015); Švábová, Ďurica, Klieštík (2019)) sú kľúčovými oblasťami aktívnej politiky zamestnanosti na Slovensku⁴.

Metodológia a dáta

Pri skúmaní výdavkovej stránky politiky zamestnanosti používame metodiku Martina a kol. (2014), ktorý analyzuje nástroje pomocou 2 základných ukazovateľov podľa LMP databázy a to: výdavky na politiku zamestnanosti a akcie účastníkov na aktívnej politike. Štefánik a kol. (2014) rozširuje túto základnú ukazovateľov a celkový stav politiky analyzuje na základe (1) výdavkov na opatrenia politiky zamestnanosti v pomere k HDP, (2) rozdelenia výdavkov podľa typu prijímateľov, (3) počtu účastníkov programov pripadajúcich na 100 evidovaných nezamestnaných a (4) podielu účastníkov aktívnych opatreniach, ktorí sa ešte nestali dlhodobu nezamestnanými. Všetky uvedené ukazovatele sú zahrnuté v LMP databáze (Eurostat)⁵. Druhým zdrojom údajov je LABREF databáza, ktorá sumarizáciou reformných programov krajín dopĺňa vhodným spôsobom LMP databázu (každý reformný program je priamo prepojený na jednotlivé sekcie LMP databázy).

V našej analýze sme použili údaje z webovej stránky Eurostatu, kde aktívne nástroje na Slovensku v porovnaní so zahraničím budeme skúmať prostredníctvom databázy LMP. Táto databáza však neodráža všetky používané nástroje a jej výsledky sa preto môžu čiastočne líšiť od skutočných výdavkov jednotlivých krajín. Dôkazom je aj Príloha 1, kde sú prehľadovo porovnané aktívne nástroje na Slovensku s existujúcimi nástrojmi v LMP databáze.

Prv deskriptívne opíšeme výdavky podľa percentuálneho podielu hrubého domáceho produktu jednotlivých krajín EÚ celkovo a pre každú časť databázy LMP zvlášť. Pomocou určenia relatívnych hodnôt rozčleníme krajiny do jednotlivých skupín LMP databázy a určíme ich zameranie. Detailná analýza zamerania výdavkov bude založená nielen na typoch intervencií, ale bude poukazovať aj na typy prijímateľov. Presnejšie ide o transfery k jednotlivcom, transfery k zamestnávateľom a transfery k poskytovateľom pomoci. V analýze poukážeme aj na vývoj ukazovateľov v období 2012 – 2017 a prihliadneme aj na počet intervencií. Následne celkové výdavky a celkovú mieru nezamestnanosti v krajinách EÚ porovnáme a zobrazíme ich rozloženie. Takto analyzovanú výdavkovú stránku politik zamestnanosti rozšírime o hľadisko účinnosti pomocou prehľadu realizovaných štúdií.

⁴ Za českú republiku sú to štúdie Dvouletý, Hora (2020) a Potluka a kol. (2012).

⁵ Intervencie LMP sú zoskupené do troch hlavných typov: služieb LMP (aktívne nástroje: sekcia 1), opatrení LMP (aktívne nástroje: sekcia 2 - 7) a podpory LMP (pasívne nástroje: sekcia 8 a 9) a ďalej sú klasifikované do ôsmich podrobných kategórií podľa typu akcie, presnejšie: 1. služby zamestnanosti, 2. Vzdelávanie, 4. Stimuly na podporu zamestnanosti, 5. Podpora a obnova zamestnania, 6. Priama tvorba pracovných. 7. počiatkové stimuly, 8. Udržanie príjmu a podpora príjmu mimo zamestnania a 9. Predčasný odchod do dôchodku.

Výsledky

Hodnotenie aktívnych nástrojov politiky zamestnanosti posudzujeme v 27 krajinách EÚ. Analyzovali sme hlavné charakteristiky podľa metodiky Martina a kol. (2014) a Štefánika a kol. (2014), ktoré zodpovedajú hypotéze, že vybrané charakteristiky hovoria o výdavkovej stránke politiky zamestnanosti a zameraní krajín, keďže prostredníctvom nich sa tvorí aktívna politika zamestnanosti. V analýze sme abstrahovali od regulačných a legislatívnych opatrení a daňovej politiky.

Výsledky našej analýzy obsahujú analýzu výdavkov na nástroje politiky zamestnanosti a ich počet v LMP databáze, pričom analýza bude sledovať účinnosť aktívnych nástrojov politiky zamestnanosti podľa realizovaných štúdií. Syntézou získaných údajov uvedieme výsledky a predkladané návrhy na ďalší výskum v diskusii. Referenčným obdobím je rok 2017 s prihliadnutím na historický vývoj v období 2012 – 2017.

Výdavková stránka politik zamestnanosti v krajinách EÚ

Zvolenou charakteristikou sú výdavky, ktoré skúmame podľa percentuálneho podielu hrubého domáceho produktu 27 krajín EÚ pre každú sekciu databázy LMP osobitne.

Tabuľka 1 opisuje výdavky na nástroje v LMP databáze. Ak sa pozrieme na priemernú hodnotu a smerodajnú odchýlku vidíme, že hodnoty krajín EÚ sú viac rozptýlené a vyskytujú sa výraznejšie odklony od priemeru.

Najvyššie priemerné výdavky v rámci aktívnych nástrojov dosahuje sekcia 1 Služby zamestnanosti s priemernou hodnotou 0,132 % ± 0,119 p. b.. Priemerné hodnoty ostatných sekcií postupne klesajú, pričom sekcia 7 dosahuje priemernú hodnotu 0,016% ± 0,035 p. b.. Nástroje zo sekcia 5,6 a 7 dosahujú svoje minimálne hodnoty nulové (maximálne hodnoty sú najvyššie v sekcii 4 – 0,479 % a v sekcii 1 - 0,456 %). V rámci pasívnych nástrojov je priemerná hodnota na oveľa vyššom percente a to 0,644 % ± 0,519 p. b.. Sekciu 9 považujeme za údaj s nízkou vypovedacou schopnosťou, keďže v sebe zahŕňa iba 12 krajín (ostatné hodnoty sú nedostupné).

Z pohľadu krajín, najväčšie množstvo finančných prostriedkov čerpá Dánsko (celkovo vynakladá takmer 2 % HDP na aktívne opatrenia) a Švédsko (1,22 % HDP). Rumunsko je krajinou s najnižším podielom na jednotlivých opatreniach v LMP databáze. Podobná situácia je na Cypre. Slovensko patrí medzi krajiny s najnižšími výdavkami na aktívne opatrenia (0,22 % HDP). Nižší objem finančných prostriedkov preukazujú už len krajiny ako Rumunsko, Cyprus, Bulharsko, Grécko a Lotyšsko.

<i>LMP database sections/characteristics</i>	<i>Average values</i>	<i>MIN</i>	<i>MAX</i>	<i>Total expenditure</i>
A. LMP services				
<i>1. Labour market services</i>	0,132 ± 0,119	0,05 (Greece)	0,456 (Denmark)	3,575
B. LMP measures				
<i>2. Training</i>	0,119 ± 0,122	0,003 (Romania)	0,444 (Austria)	3,238
<i>4. Employment incentives</i>	0,106 ± 0,109	0,02 (Bulgaria)	0,479 (Sweden)	2,877
<i>5. Supported employment and rehabilitation</i>	0,096 ± 0,185	0 (Bulgaria, Greece, Romania)	0,909 (Denmark)	2,61

6. Direct job creation	0,069 ± 0,131	0 (Estonia, Sweden)	0,621 (Hungary)	1,886
7. Start-up incentives	0,016 ± 0,035	0 (Bulgaria, Cyprus, Ireland, Luxembourg, Romania)	0,132 (Spain)	0,446
C. LMP supports				
8. Out-of-work income maintenance and support	0,644 ± 0,519	0,046 (Romania)	1,954 (France)	17,393
9. Early retirement (only 12 countries)	0,118 ± 0,127	0 (France)	0,364 (Portugal)	1,423

Tabuľka 1 – Charakteristiky celkových výdavkov na nástroje politiky zamestnanosti v %
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa LMP databázy, 2020.

Okrem uvedených tvrdení je však zaujímavé sledovať spojitosť výdavkov s počtom opatrení. Údaje v tabuľke 2 vyznačené žltou farbou poukazujú na najvyšší počet opatrení v sekcii, avšak najväčší podiel finančných prostriedkov bol evidovaný v inej sekcii. Zelená farba znamená súlad najväčšieho počtu opatrení s najväčším podielom výdavkov.

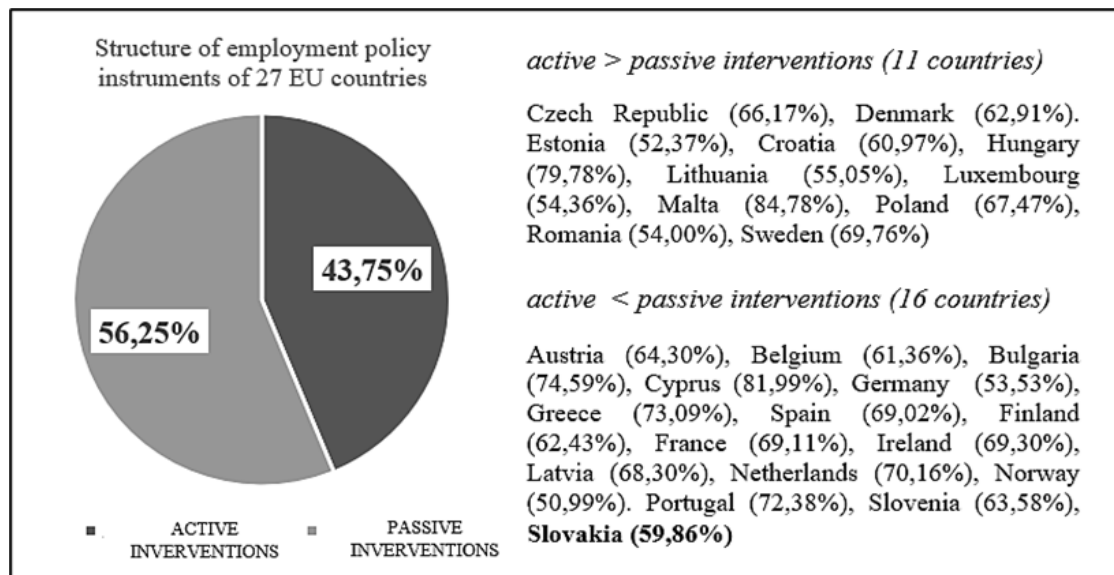
Výsledky sú prekvapivé pri Maďarsku, ktoré 72,55 % výdavkov (0,621 % HDP) investuje do jedného opatrenia v sekcii 6 s názvom *Közfoglalkoztatás*. Primárnym účelom opatrenia je reintegrácia v súčasnosti neaktívnych a nezamestnaných skupín na trh práce. Grécko taktiež väčšinu svojich finančných prostriedkov vkladá do jedného opatrenia a tým je podpora zamestnanosti prostredníctvom programov sociálnej starostlivosti. Cieľovou skupinou sú registrovaní nezamestnaní z populačných skupín postihnutých hospodárskou krízou. Objem gréckych financií na tomto opatrení je 0,118 % HDP z celkový 0,177 % HDP. Slovensko približne 46 % svojich finančných prostriedkov na aktívne opatrenia vkladá do 8 nástrojov v sekcii 4. Presnejšie ide o nástroje „§50, §50j, §50k, §51, §51a, §53, §53a, §54“ podľa zákona o službách zamestnanosti.

Country/ LMP section	Section 1	Section 2	Section 4	Section 5	Section 6	Section 7
Austria	9	11 (36.10 %)	7	3	2	1
Belgium	24 (36.06 %)	19	20	16	8	4
Bulgaria	4	18	14	0	14 (41.30 %)	2
Cyprus	3	6	13 (43.93 %)	1	0	1
Czech Republic	3 (36.98 %)	2	6	2	1	3
Germany	20 (58.74 %)	23	6	7	4	4
Denmark	2	2	5	6 (31.87 %)	0	0
Estonia	12	7	14 (36.21 %)	3	2	4
Greece	7	4	26	2	1 (56.50 %)	4
Spain	15 (22.35 %)	12	12	3	3	8
Finland	12	6 (35.79 %)	2	4	3	2
France	17 (26.92 %)	17	10	3	3	3
Croatia	17	5 (33.51 %)	6	1	1	3
Hungary	3	2	7	0	1 (72.55 %)	1
Ireland	7	12	2	2	3 (36.19 %)	1
Lithuania	7	4	7 (40 %)	2	1	1

Luxembourg	5	7	7 (35.33 %)	6	5	1
Latvia	15 (29.26 %)	5	8	1	2	2
Malta	5 (59.75 %)	6	10	3	2	0
Netherlands	8 (34.43 %)	5	2	2	0	0
Norway	10 (31.99 %)	2	4	5	0	1
Poland	8	11	14	7 (39.14 %)	3	2
Portugal	4	25	30 (39.65 %)	4	10	8
Romania	6 (51.85 %)	4	13	0	1	2
Sweden	9	9	14 (28.30 %)	5	0	4
Slovenia	8 (30.65 %)	9	7	1	4	1
Slovakia	3	3	8 (45.95 %)	4	1	2

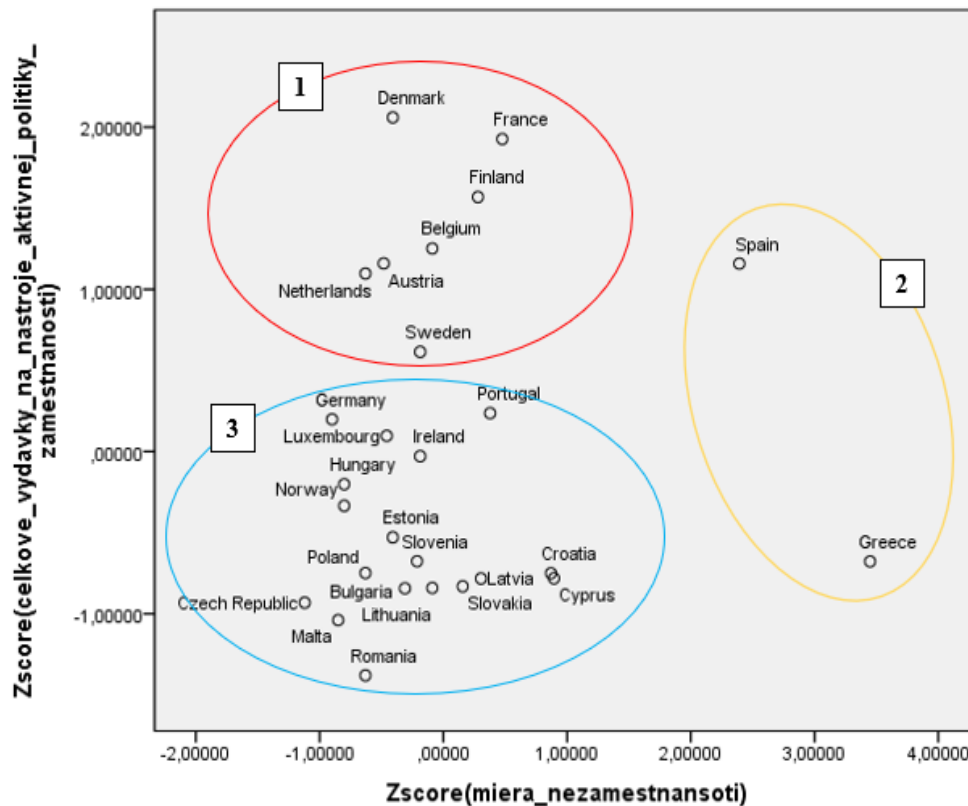
Tabuľka 2 – Počet nástrojov a ich vzťah k najväčším podielom výdavkov
Zdroj: Vlastné spracovanie podľa údajov zo správ o LMP krajín EÚ, 2020

Ako už naznačovala odborná literatúra, nie je vhodné skúmať politiku zamestnanosti len z pohľadu aktívnych nástrojov, ale je potrebné brať do úvahy aj jej pasívnu zložku, ktorú nemôžeme striktno oddeliť od aktívnej politiky. Preto je nasledujúci graf orientovaný na štruktúru nástrojov, kde vidíme, že priemerne prevládajú pasívne nástroje nad aktívnymi (56,25 %). Z grafu ďalej vidieť, že 16 krajín ešte stále financuje vo väčšej miere práve pasívne nástroje. Slovensko je jednou z týchto krajín a z celkových zdrojov na nástroje politiky zamestnanosti vynakladá 60 % svojich finančných prostriedkov do pasívnych nástrojov (najvyšší podiel dosahuje Cyprus). Z výsledkov však nemôžeme vyvodit' žiaden smerodajný záver, ide iba o trend, ktorý prevláda medzi krajinami, keďže hranica rozdelenia nástrojov politiky zamestnanosti nie je stanovená a krajiny EÚ svoju politiku rozčleňujú podľa individuálnych stratégií a potrieb.

Graf 1 – Štruktúra aktívnych a pasívnych nástrojov politiky zamestnanosti v krajinách EÚ
Zdroj: Vlastné spracovanie na základe dát z Eurostatu, 2020.

Berúc do úvahy hľadisko miery nezamestnanosti a objemu finančných prostriedkov vynaložených na aktívne nástroje politiky zamestnanosti môžeme skúmané krajiny rozčleniť podľa ich rozloženia do 3 skupín (graf 2).

Graf 2 – Rozdelenie krajín EÚ podľa vybraných ukazovateľov
Zdroj: Vlastné spracovanie v programe SPSS, 2020

Ako vidíme z grafu 2, nehierarchické rozloženie podľa metódy K-means uvažuje o 3 skupinách krajín, kde zvolené štandardizované charakteristiky *celkové výdavky na nástroje aktívnej politiky zamestnanosti* a *miera nezamestnanosti* sú na 5 % hladine významnosti štatisticky významné. Prvá skupina krajín zahŕňa 7 krajín, ktoré dosahujú najvyššie hodnoty celkových výdavkov a najnižšiu mieru nezamestnanosti. Druhá skupina krajín tvorí 2 krajiny (Grécko a Španielsko) a ich hodnoty dosahujú najvyššiu mieru nezamestnanosti a najmenšie čerpanie finančných prostriedkov na nástroje politiky zamestnanosti. Posledná skupina 18 krajín, v ktorom sa nachádza aj Slovensko, predstavuje krajiny, ktoré majú mieru nezamestnanosti nižšiu ako skupina 2 a zároveň aj celkové výdavky na nástroje sú nižšie ako v skupine 1. Môžeme tvrdiť, že skupina 1 teda tvoria krajiny s najpriaznivejšou situáciou vo výdavkoch aktívnej politike s relatívnej nízkou mierou nezamestnanosti. Skupina 2 tvorí protichodnú situáciu (krajiny s relatívne vysokou mierou nezamestnanosti) a skupinu 3 môžeme nazvať ako šedú zónu, ktorá nevykazuje výrazné hodnoty z oboch ukazovateľov.

Súhrnné porovnanie Slovenska s priemerom EÚ a priemernými rozloženími nástrojov z hľadiska miery nezamestnanosti a objemu financií uvádzame v nasledujúcej tabuľke. Priemerné rozloženie skúmate vždy v 5 krajinách, ktoré buď dosahujú najvyššie alebo najnižšie hodnoty sledovaných hľadísk.

Porovnanie/sekcie	Sekcia 1	Sekcia 2	Sekcia 4	Sekcia 5	Sekcia 6	Sekcia 7
Priemer EÚ	25,34 %	21,07 %	23,14 %	13,11 %	14,70 %	2,68 %
Slovenská republika	16,67 %	4,95 %	51,80 %	18,02 %	3,15 %	5,41 %
Priemerné rozloženie opatrení v 5 krajinách s najvyššou mierou nezamestnanosti	17,80 %	23,86 %	20,99 %	6,18 %	24,45 %	6,72 %
Priemerné rozloženie opatrení v 5 krajinách s najnižšou mierou nezamestnanosti	39,34 %	12,07 %	17,06 %	12,38 %	18,33 %	0,82 %
Priemerné rozloženie opatrení v 5 krajinách s najvyšším objemom financií	24,35 %	24,01 %	17,75 %	21,47 %	9,48 %	2,94 %
Priemerné rozloženie opatrení v 5 krajinách s najnižším objemom financií	25,07 %	18,96 %	30,43 %	0,29 %	24,81 %	0,44 %

Tabuľka 3 – Porovnanie Slovenska s priemerom EÚ a priemernými rozloženími aktívnych opatrení z hľadiska miery nezamestnanosti a objemu financií

Zdroj: Vlastné spracovanie. Publikované v štúdií kolektívu autorov Pisár a kol., 2020.

Výsledky tabuľky indikujú, že Slovenská republika je výrazne nad priemerom EÚ v sekcii 4, a to o 28,66 p. b. V sekciiach 5 a 7 taktiež zaznamenávame vyššie hodnoty. Slovensko alokuje svoje finančné prostriedky na Služby zamestnanosti (sekcia 1) veľmi podobne ako priemer 5 krajín s najvyššou mierou nezamestnanosti, čo považujeme za dostatočné financovanie. Prehodnotiť by sa mala alokácia na Vzdelávanie (sekcia 2), ktorá je najnižšia (4,95 %) a v porovnaní s priemerom EÚ je jej hodnota len štvrtinová. Podobne je na tom sekcia 6, kde Slovensko vykazuje najnižšiu hodnotu 3,15 %. Naopak, v sekcii 4 dosahuje Slovenská republika dvojnásobok priemeru EÚ, čo nevykazujú ani krajiny s najvyššou mierou nezamestnanosti či s najvyšším objemom financií. Sekcia 5 (18,02 %) je vyššia ako priemer EÚ o približne 5 p. b. a je podobná priemeru 5 krajín s najvyšším objemom financií. Sekcia 7 je globálne najnevyužívanejšou sekciov, pričom Slovenská republika prevyšuje priemer a hodnota (5,41 %) je podobná priemernej hodnote 5 krajín s najvyššou mierou nezamestnanosti (6,72 %). Slovenská republika by teda mala zvážiť prerozdelenie časti zdrojov zo sekcie 4 do sekcie 2 a 6 v prípade, že by sa chcela priblížiť k priemeru EÚ. To isté by platilo, ak by sa Slovenská republika chcela priblížiť ku krajinám s najnižšou mierou nezamestnanosti. Znížením sekcie 4 by sa presunuli finančné prostriedky do sekcie 2 a sekcie 6, pričom by sekcia 7 taktiež nemusela dosahovať vysokú hodnotu.

Diskusia

Syntézou realizovaných štúdií v hodnotení účinnosti aktívnych nástrojov politiky zamestnanosti a detailným skúmaním zamerania jednotlivých krajín môžeme hovoriť o relatívne účinnom resp. neúčinnom nastavení politik jednotlivých krajín EÚ (v užšom kontexte, keďže abstrahujeme od ďalších faktorov).

Veľké množstvo dát v tejto oblasti sledujeme vo Švédsku, ktoré okrem uvedených štúdií taktiež realizovalo niekoľko ďalších (Albrecht, Gerard van, Susan, 2004; Andrén, Gustafsson, 2004; Åslund a Johansson, 2006; Forslund, Oskar, 2006; Larsson, Linus, Oskar, 2005; Sacklén, 2002; Schochet, Burghart a McConnell, 2006; Sianesi, 2004). Pestrý obsah štúdií taktiež zaznamenávame v Nemecku a okrem uvedených štúdií realizovali aj niekoľko ďalších výskumov (Biewen, Fitzenberger, Osikominu a Waller, 2007; Lang, Kruppe, 2014; Fervers, Brändle a Webel, 2014; Fitzenberger a Völter, 2007; 2010; ZEW a kol. 2006; Hujer a kol., 2006; IZA a kol., 2006; Gross, Rothgang a Schuhmacher, 2006).

Slovensko má uvedený najväčší počet zdrojov z dôvodu väčšej pozornosti a prehľadu autorov. Čo je zaujímavé, Slovensko svoj výskum zameriava najčastejšie na sekciu 4 LMP databázy, do ktorej aj vkladá najväčší objem svojich finančných prostriedkov. Podľa uvedených výsledkov realizovaných štúdií môžeme tvrdiť, že Slovensko má najúčinnnejšie nástroje v oblasti vzdelávania. Najmenej účinné nástroje sú zo sekcie 6, kde vkladá Slovensko aj najnižší objem. Sú to opatrenia na aktivačnú činnosť, ktorá je akýmsi udržiavateľom poberateľov dávok v nezamestnanosti. Podľa kvalitatívneho výskumu zo štúdie Pisára a kol. (2020) vidieť, že podpora by mala byť len medzi krokom k adaptovaniu poberateľov dávok na trh práce, no nie je. Poberatelia dávok sú zacyklení a ich šance na trhu práce sa nezvyšujú. Vzhľadom na prebiehajúce diskusie je nutné, resp. vhodné udržať nástroj, aj keď neúčinne.

Príkladom správneho nastavenia politiky (od alokovania finančných prostriedkov až po ich hodnotenie) je Rakúsko. Skúmané štúdie (Weber, Hofer, 2003; Winter-Ebmer, 2006; Weber, Hofer, 2004; Lechner, Whieler, 2011) preukázali pozitívne účinky v oblasti vzdelávania, čo je prioritnou oblasťou ich výdavkovej stránky aktívnej politiky zamestnanosti. Tento fakt môže byť spôsobený aj tým, že v krajine pretrváva vysoký podiel NEET, čo núti krajinu riešiť účinnosť nástrojov práve pri mladých ľuďoch. Ďalším príkladom je Švédsko, ktoré svojím zameraním na sekciu 4, vykazuje pozitívne účinky nástrojov práve v tejto sekcii. Obidve spomínané krajiny zaraďujeme medzi krajiny s vysokými výdavkami a nízkou mierou nezamestnanosti. Okrem toho švédska politika zamestnanosti je prioritne zameraná na jej aktívnu zložku, čo svedčí o vyspelosti krajiny.

Najvýraznejšie účinky sú preukázateľné v oblasti vzdelávania a odbornej prípravy (sekcia 2 LMP databázy), pričom pozitívne hodnotíme použitie metódy PSM (je prebratou metódou z oblasti zdravotníctva). Otázkou však zostáva, prečo je tak výrazná potreba skúmať práve oblasť vzdelávania. Domnievame sa, že je to z časti zapríčinené tvorcami politik EÚ (Stratégia Európa 2020) a taktiež dlhodobým efektom nástroja. Nástroje z iných sekcií LMP databázy majú buď krátkodobý charakter, alebo ich účinky nie sú jednoznačné, pričom pri vzdelávaní existuje mnoho finančných a nefinančných výhod. Už pri rozvoji ľudského kapitálu sa hovorí o tom, že vzdelávanie poskytuje blaho národa vo forme pozitívnych externalít. Ak sa podpora zachytí ešte pred vstupom na trhu práce, je vyššia šanca na vyššie zárobky a lepší životný štandard. Na záver podotýkame, že rešerš realizovaných štúdií nie je konečný, čo môže skresľovať výsledky z pohľadu času.

Realizovanú štúdiu ohľadom účinnosti politik zamestnanosti by bolo možné rozšíriť o jej pasívnu zložku, ktorú nemôžeme striktno oddeliť od aktívnych nástrojov. Takto získané výsledky by naznačili na jednej strane, aký je globálny pohľad na účinnosť politiky zamestnanosti a na druhej strane by ukázali, ktoré krajiny majú sklon k začleňovaniu

uchádzačov o zamestnanie na trh práce alebo majú skôr sklon k zlepšovaniu životnej situácie nezamestnaných. Taktiež je možné sa zamerať na nový ukazovateľ v Európskych dokumentoch a to index kvality implementácie aktívnej politiky zamestnanosti.

Záver

Výdavky na nástroje aktívnej politiky zamestnanosti sa podieľajú na tvorbe a rozvoji zamestnanosti, no v jednotlivých krajinách rozličným spôsobom. Vzhľadom na to, že výdavky sú kľúčovým ukazovateľom, cieľom nášho výskumu bolo preskúmať, či nástroje aktívnej politiky zamestnanosti v jednotlivých krajinách EÚ boli účinne nastavené, keďže existuje zjavná rozdielnosť alokácie verejných výdavkov do oblasti ich zabezpečovania.

Prv než sme začali analyzovať jednotlivé výdavky v krajinách, poukázali sme na odlišnosť evidovania nástrojov na Slovensku v zákone a v databáze LMP. LMP databáza nezachytáva vo svojich analýzach pri Slovenskej republike 11 príspevkov a najväčšiu absenciu vidíme pri kľúčovej sekcii 4. Tento fakt upozorňuje na to, že nástroje politiky sa do určitej miery nestotožňujú s ich definovaním v databáze. Napriek tomu je databáza najvhodnejším zdrojom na porovnanie.

Z analýzy výdavkov vyplýva, že medzi krajinami existuje rozličná stratégia politiky zamestnanosti. Na jednej strane existujú krajiny (Dánsko, Francúzsko, Fínsko, Belgicko, Rakúsko, Holandsko, Švédsko), ktoré svoje výdavky na aktívnu politiku majú relatívne vysoké a ich miera nezamestnanosti dosahuje najnižšie hodnoty. Na druhej strane, Grécko, Cyprus, Chorvátsko, Lotyšsko a Slovensko sú krajinami s relatívne vysokou mierou nezamestnanosti a ich výdavky sú značne nižšie. Najlepšie hodnotenými krajinami sú Dánsko a Švédsko, keďže ich politika je orientovaná na jej aktívnu časť a dosahujú ukázkové výsledky z hľadiska miery nezamestnanosti a objemu financií. Dánsko približne 32 % svojich výdavkov vkladá do 6 aktívnych nástrojov v sekcii 5. Švédsko sa orientuje na sekcii 4, ktorú podporuje 14 nástrojmi s 28 % podielom výdavkov a podľa realizovaných štúdií (Forslund, Johansson, Lindqvist, 2004; Carling a Larsson, 2005; Andrén, D. a Andrén, T., 2006; Sianesi, 2001; Larsson, 2003; Carling a Richardson, 2001) sú nástroje aj účinné. Rakúsko spolu so Švédskom radíme medzi príklady správneho nastavenia politik.

Ak by sme vyhodnocovali postavenie Slovenska, tak z výsledkov vyplynulo, že Slovensko je krajinou s 6. najnižším financovaním nástrojov politiky (0,22 % HDP aktívne nástroje; 0,55 % HDP celkovo). Štruktúra financovania nástrojov je v pomere 40,14 % (aktívne nástroje) ku 59,86 % (pasívne nástroje), čo nenapĺňa európske usmernenia. Ďalej môžeme tvrdiť, že Slovensko vynakladá najväčší objem finančných prostriedkov do 8 nástrojov zameraných na zamestnávateľov v sekcii 4, ktorá hodnotí nástroje za účinné z krátkodobého hľadiska. Podľa zákona o službách zamestnanosti môžeme v jednoduchosti zdefinovať, že ide o nástroje „§50, §50j, §50k, §51, §51a, §53, §53a, §54“. V snahe priblížiť sa k priemeru EÚ alebo ku krajinám s najnižšou mierou nezamestnanosti by Slovensko v oblasti verejných výdavkov mala svoje nástroje smerovať z kategórie stimulov na podporu zamestnanosti (sekcia 4) do oblasti podpory vzdelávania (sekcia 2). Na základe realizovaných štúdií je otázne zvyšovanie miery priamej tvorby pracovných miest (sekcia 6), keďže účinnosť týchto nástroj je veľmi diskutabilná. Slovensko sa na základe analýzy najviac podobá krajinám Cyprus,

Chorvátsko a Lotyšsko z pohľadu uvedených charakteristík (celkové výdavky a mieru nezamestnanosti) a ako „best practices“ považujeme krajiny Švédsko, Rakúsko a Nemecko.

*Tento článok odporúča na publikovanie vo vedeckom časopise Mladá veda:
Ing. Barbora Mazúrová, PhD.*

Príspevok je výstupom projektu VEGA č. 1/0366/21 s názvom Závislé podnikanie na Slovensku – reflexia, meranie a perspektívy.

Použitá literatúra

1. Andrén, D. a Andrén, T., 2006. Assessing the Employment Effects of Vocational Training Using a One-factor Model. In: *Applied Economics*, vol. 38, no. 21, pp. 2469-2486.
2. Betcherman, G., Olivas, K. a Dar, A., 2004. Impacts of Active Labor Market Programs: New Evidence from Evaluations with Particular Attention to Developing and Transition Countries. In: *Social Protection Discussion Papers and Notes 29142, The World Bank*.
3. Barošová, M., Dováľová, G., Kešelová, D. a Košta, J., 2012. Uplatňovanie aktívnych opatrení na trhu práce v kontexte s aplikačnou praxou Európskej únie, In: *Záverečná správa VÚ č. 2159 MPSVR SR*.
4. Bořík, V. a Caban, M., 2013. Pilotné hodnotenie dopadov vybraných opatrení aktívnej politiky trhu práce. In: *Bratislava: MPSVR, ÚPSVaR*.
5. Bořík, V., Ďurica, M., Molnárová, M. a Švábová, L., 2015. The Net Effects of Graduate Work Experience and the Promotion of Self-employment. In: *Technical Report*, [Online] available at https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-zasi/technical-evaluation-report_final5edit.pdf, accessed on August 21, 2021.
6. Borra, C., Palma, L., González, M. C. a Aguado, L., F., 2012. Evaluation of an Active Labour Market Programme in a Context of High Unemployment. In: *Revista Desarrollo y Sociedad*, 70, pp. 93-115.
7. Bolvig, I., Jensen, P. a Rosholm, M., 2003. Employment Effects of Active Social Policy. In: *IZA Discussion Paper*, no. 736.
8. Card, D., Kluve, J. a Weber, A., 2010. Active Labour Market Policy Evaluations: A Meta-Analysis. In: *Economic Journal, Royal Economic Society*, vol. 120, no. 548, pp. F452-F477.
9. Carling, K. a Larsson, L., 2005. Does Early Intervention Help the Unemployed Youth? In: *Labour Economics*, vol. 12, no. 3, pp. 301-319.
10. Carling, K. a Richardson, K., 2001. The Relative Efficiency of Labor Market Programs: Swedish experience from the 1990s. In: *Swedish Office of Labour Market Policy Evaluation, Working Paper*, no. 2.
11. Dvoulitý, O. a Hora, O., 2020. Analýza dopadů programu podpory podnikání pro nezaměstnané v České republice. In: *Politická ekonomie*, vol. 68, no. 2, pp.142-167.
12. European Commission, 2018. Labour Market Reforms Database, Eurostat Meta Data. LABREF Database. [Online] available at <https://webgate.ec.europa.eu/labref/public/>, accessed on June 15, 2018a.
13. European Commission, 2018. Labour Market Policy. Eurostat Meta Data. [Online] available at https://ec.europa.eu/employment_social/employment_analysis/lmp/lmp_esms.htm, accessed on May 24, 2018b.
14. European Commission, 2018. Total Unemployment Rate. Eurostat Data. [Online] available at <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&init=1&language=en&pcode=tps00203&plugin=1>, accessed on May 24, 2018c.
15. European Commission, 2019. Labour Market Policy Statistics: Qualitative Report. Eurostat LMP database. [Online] available at <https://ec.europa.eu/social/main.jsp?pager.offset=25&advSearchKey=LMP+Qualitative+report&mode=adv>

- ancedSubmit&catId=1307&doc_submit=&policyArea=0&policyAreaSub=0&country=0&year=0, accessed on July 30, 2019.
16. Eurostat, 2019. LMP Expenditure by Type of Action – Summary Tables. [Online] available at https://webgate.ec.europa.eu/empl/redisstat/databrowser/view/LMP_EXPSUMM/default/table, accessed on July 29, 2019.
 17. Fitzenberger, B. a Speckesser, S., 2007. Employment effects of the provision of specific professional skills and techniques in Germany. In: *Empirical Economics*, vol. 32, no. 2, pp. 529-573.
 18. Forslund, A., Johansson, P. a Lindqvist, L., 2004. Employment Subsidies – A Fast Lane from Unemployment to Work? In: *IFAU Working Paper*, no. 18.
 19. Havran, P., 2011. Hodnotenie efektívnosti a účinnosti výdavkov na aktívne politiky trhu práce na Slovensku. [Online] available at <https://www.mfsr.sk/sk/financie/institut-financnej-politiky/publikacie-ifp/ekonomicke-analyzy/22-hodnotenie-efektivnosti-ucinnosti-vydavkov-aktivne-politiky-trhu-prace-slovensku-januar-2011.html>, accessed on August 21, 2021.
 20. Kluge, J., 2016. The Effectiveness of European Active Labour Market Policy. In: *IZA Discussion Paper*, no. 2018.
 21. Larsson, L., 2003. Evaluation of Swedish Youth Labour Market Programmes. In: *Journal of Human Resources*, vol. 38, no. 4, pp. 891-927.
 22. Lechner, M. a Wiehler, S., 2011. Kids or Courses? Gender differences in the Effects of Active Labor Market Policies. In: *Journal of Population Economics*, vol. 24, no. 3, pp. 783-812.
 23. Lubyová, M., Štefánik, M., et al., 2015. Trh práce na Slovensku 2016+. In: Ekonomický ústav SAV.
 24. Lubyová, M., Štefánik, M., et al., 2016. Trh práce na Slovensku 2017+. In: Ekonomický ústav SAV.
 25. Martin, P. J. a kol., 2014. Activation and Active Labour Market Policies in OECD Countries: Stylized Facts and Evidence on their Effectiveness. In: *IZA Policy Paper*, no. 84, p.34.
 26. Pisár, P., Šipikal, M., Úradníček, V., Hiadlovský, V., Huňady, J. a Mertinková, A., 2020. Štúdiá na hodnotenie tvorby a udržania pracovných miest z operačných programov podporovaných zo zdrojov Európskej únie s osobitným dôrazom na jeden z najmenej rozvinutých regiónov (BBSK/PSK/KSK) podľa vlastného výberu, ktorý čelí významným problémom s mierou nezamestnanosti. [Online] available at <https://www.employment.gov.sk/files/slovensky/esf/op-ludske-zdroje/hodnotenie/studia-hodnotenie-prac-miest-mps-vr-sr.pdf>, accessed on August 21, 2020.
 27. Potluka, O., Brůha, J., Spacek, M. a Vrbova, L., 2016. Counterfactual Impact Evaluation on EU Cohesion Policy Interventions in Training in Companies. In: *Ekonomický časopis*, vol. 64, no. 6, pp. 575-595.
 28. Rosholm, M. a Skipper, L., 2003. Is Labour Market Training a Curse for the Unemployed? Evidence from a Social Experiment. In: *Journal of Applied Econometrics*, vol. 24, no. 2, pp. 338-365.
 29. Sianesi, B., 2001. Differential Effects of Swedish Active Labour Market Programmes for Unemployed Adults during the 1990s. In: Institute for Labour Market Policy Evaluation.
 30. Štefánik, M., Lubyová, M., Dovál'ová, G. a Karasová, K., 2014. Analýza účinkov nástrojov aktívnej politiky trhu práce. [Online] available at https://www.ia.gov.sk/data/files/np_csd_I/KOZ/Analiza_ucinkov_nastrojov_aktivnej_politiky_trhu_prace_finalna_verzia.pdf, accessed on August 21, 2021.
 31. Tiruneh, M. W., Štefánik, M., et al., 2014. Trh práce na Slovensku: analýzy a prognózy In: *Ekonomický ústav SAV*.
 32. Van Ours, J. C., 2001. Do Active Labor Market Policies Help Unemployed Workers to Find and Keep Regular Jobs? in Lechner, M. and Pfeiffer, F. (eds.), *Econometric Evaluation of Labour Market Policies*, Springer, 2001, pp.125-152.
 33. Walter, T., 2013. Fiscal Cost-Benefit Analyses for Temporary Extra Jobs and Short-Term Training Programs. In: *ZEW Economic Studies*, no. 46.
 34. Weber, A. a Hofer, H., 2004. Employment Effects of Early Interventions on Job Search Programs. In: *IZA Discussion Paper*, no. 1076.
 35. Winter-Ebmer, R., 2006. Coping with a Structural Crisis: Evaluating an Innovative Redundancy- Retraining Project', In: *International Journal of Manpower*, vol. 27, no. 8, pp. 700-721.

Mladá veda

Young Science

ISSN 1339-3189